

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет систем управління літальних апаратів
Кафедра систем управління літальних апаратів

Лабораторна робота № 7

з дисципліни «Алгоритмізація та програмування»
на тему «Реалізація алгоритмів обробки двовимірних масивів мовою C ++»

XAI.301. 319a 18 ЛР

Виконав студент гр. 319a

Тучак Владислав

Олександрович

(підпис, дата)

(П.І.Б.)

Перевірів

                     к.т.н., доц. Олена ГАВРИЛЕНКО

(підпис, дата)

(П.І.Б.)

2026

МЕТА РОБОТИ

Вивчити теоретичний матеріал з основ представлення двовимірних масивів (матриць) у мові C++ і реалізувати декларацію, введення з консолі, обробку і виведення в консоль матриць мовою C++ в середовищі QtCreator.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Завдання 1. Вирішити завдання на аналіз і виведення елементів матриці. Введення і виведення даних здійснити в командному вікні. Завдання Matrix28

Matrix28. Дана матриця розміру $M \times N$. Знайти мінімальний серед максимальних елементів її стовпців.

Завдання 2. Перетворити матрицю відповідно до свого варіанту завдання Matrix71, розмір матриці і його елементи ввести з консолі. Вивести результати у консоль

Matrix71. Дана матриця розміру $M \times N$. Продублювати стовпець матриці, що містить її мінімальний елемент.

Завдання 3. У функції main() організувати багаторазовий вибір одного з двох завдань. Кожне завдання описати окремою функцією без параметрів. Введення, виведення, обробку матриць реалізувати окремими функціями з параметрами.

ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Завдання 1 (Таблиця 1) — Matrix28

Формулювання задачі. Дана матриця розміру $M \times N$. Потрібно знайти мінімальний елемент серед максимальних елементів усіх стовпців матриці.

Вхідні дані.

Вводяться: кількість рядків m (тип `int`, допустимі значення $2 \dots 50$), кількість стовпців n (тип `int`, допустимі значення $2 \dots 50$), а також елементи матриці $a[m][n]$ (тип `int`, цілі числа, вводяться користувачем з клавіатури).

Вихідні дані.

Виводиться введена матриця та значення `result` (тип `int`) — мінімальний серед максимумів стовпців.

Опис алгоритму.

Спочатку вводяться m та n з перевіркою, щоб розміри були в межах $2 \dots 50$. Далі вводяться всі елементи матриці. Після цього програма по черзі розглядає кожний стовець: для поточного стовпця знаходиться його максимальний елемент (переглядом усіх рядків). Коли максимумами всіх стовпців знайдені, з них обирається найменше значення — це і є шуканий результат. Наприкінці програма виводить матрицю та отриману відповідь.

Завдання 2 (Таблиця 2) — Matrix71

Формулювання задачі. Дана матриця розміру $M \times N$. Потрібно продублювати стовець матриці, який містить мінімальний елемент цієї матриці.

Вхідні дані.

Вводяться: кількість рядків m (тип `int`, допустимі значення $2 \dots 50$), кількість стовпців n (тип `int`, допустимі значення $2 \dots 50$), а також елементи матриці $a[m][n]$ (тип `int`, цілі числа, вводяться користувачем). Для виконання дублювання потрібно, щоб було місце для додаткового стовпця, тому якщо $n = 50$, дублювання виконати неможливо.

Вихідні дані.

Виводиться початкова матриця, а також матриця після дублювання стовпця. Якщо $n = 50$, виводиться повідомлення про неможливість дублювання через обмеження максимальної кількості стовпців.

Опис алгоритму.

Після введення m , n та елементів матриці програма знаходить мінімальний

елемент у всій матриці, переглядаючи всі значення $a[i][j]$. Разом із мінімальним значенням запам'ятовується номер стовпця `minCol`, у якому цей мінімум знаходиться. Далі перевіряється, чи можна додати новий стовпець: якщо $n = 50$, програма повідомляє про помилку і завершує виконання завдання. Якщо $n < 50$, у кожному рядку виконується зсув елементів праворуч, щоб звільнити позицію `minCol + 1`, після чого в цю позицію копіюється значення з `minCol`. Таким чином, стовпець з мінімальним елементом дублюється (дубль вставляється одразу праворуч від оригіналу). Після цього програма виводить матрицю до та після перетворення.

ВИСНОВКИ

Було вивчено принципи роботи з двовимірними масивами (матрицями) в мові C++ та реалізовано введення і виведення матриці з перевіркою коректності розмірів. На практиці відпрацьовано алгоритми: пошук мінімального серед максимальних елементів стовпців (Matrix28) та дублювання стовпця, що містить мінімальний елемент матриці (Matrix71). У процесі виконання виникали труднощі з коректним зсувом елементів під час вставки нового стовпця, однак їх було усунуто шляхом поелементного зсуву справа наліво без використання допоміжної матриці.

ДОДАТОК А

Лістинг коду програми

```

#include <iostream>
#include <limits>
using namespace std;

const int MAX_M = 50;
const int MAX_N = 50;

// Input matrix (2..50) with validation
void inputMatrix(int a[MAX_M][MAX_N], int &m, int &n) {
    while (true) {
        cout << "Enter number of rows m (2..50): ";
        cin >> m;
        cout << "Enter number of columns n (2..50): ";
        cin >> n;

        if (!cin) {
            cin.clear();
            cin.ignore(numeric_limits<streamsize>::max(), '\n');
            cout << "Input error. Try again.\n\n";
            continue;
        }

        if (m < 2 || m > 50 || n < 2 || n > 50) {
            cout << "Error: m and n must be in range 2..50. Try again.\n\n";
            continue;
        }
        break;
    }

    cout << "Enter matrix elements (" << m << "x" << n << "):\n";
    for (int i = 0; i < m; i++) {
        for (int j = 0; j < n; j++) {
            cin >> a[i][j];
        }
    }
}

// Print matrix
void printMatrix(const int a[MAX_M][MAX_N], int m, int n) {
    cout << "Matrix (" << m << "x" << n << "):\n";
    for (int i = 0; i < m; i++) {
        for (int j = 0; j < n; j++) {
            cout << a[i][j] << "\t";
        }
    }
}

```

```

        cout << "\n";
    }
}

// ===== Table 1: Matrix28 =====
// Given MxN matrix. Find the minimum among the maximum elements of its columns.
int minOfColumnMax(const int a[MAX_M][MAX_N], int m, int n) {
    int answer = numeric_limits<int>::max();

    for (int j = 0; j < n; j++) {
        int colMax = a[0][j];
        for (int i = 1; i < m; i++) {
            if (a[i][j] > colMax) colMax = a[i][j];
        }
        if (colMax < answer) answer = colMax;
    }
    return answer;
}

void taskMatrix28() {
    int a[MAX_M][MAX_N];
    int m, n;

    cout << "\n=== Task Matrix28 (Table 1) ===\n";
    cout << "Find the minimum among the maximum elements of the columns.\n\n";

    inputMatrix(a, m, n);
    cout << "\n";
    printMatrix(a, m, n);

    int result = minOfColumnMax(a, m, n);
    cout << "\nMinimum among column maximums = " << result << "\n\n";
}

// ===== Table 2: Matrix71 =====
// Given MxN matrix. Duplicate the column that contains the minimal element of
the matrix.
// Implementation: duplicate column is inserted immediately to the RIGHT of that
column.
bool duplicateColumnWithGlobalMin(int a[MAX_M][MAX_N], int m, int &n) {
    if (n >= MAX_N) return false; // no space for new column

    int minVal = a[0][0];
    int minCol = 0;

    // find global minimum and its column
    for (int i = 0; i < m; i++) {
        for (int j = 0; j < n; j++) {
            if (a[i][j] < minVal) {
                minVal = a[i][j];
            }
        }
    }
}

```

```

        minCol = j;
    }
}

// shift right and insert duplicate (row by row)
for (int i = 0; i < m; i++) {
    for (int j = n; j > minCol + 1; j--) {
        a[i][j] = a[i][j - 1];
    }
    a[i][minCol + 1] = a[i][minCol];
}

n++;
return true;
}

void taskMatrix71() {
    int a[MAX_M][MAX_N];
    int m, n;

    cout << "\n=== Task Matrix71 (Table 2) ===\n";
    cout << "Duplicate the column that contains the minimal element of the matrix.\n";
    cout << "(The duplicate is inserted immediately to the RIGHT of that column.)\n\n";

    inputMatrix(a, m, n);
    cout << "\nInitial ";
    printMatrix(a, m, n);

    bool ok = duplicateColumnWithGlobalMin(a, m, n);
    if (!ok) {
        cout << "\nCannot duplicate: n = 50 (no space for a new column).\n\n";
        return;
    }

    cout << "\nAfter duplication ";
    printMatrix(a, m, n);
    cout << "\n";
}

// ===== Menu =====
int main() {
    int choice;

    do {
        cout << "=====\n";
        cout << "Lab work: Matrices\n";
        cout << "1 - Matrix28 (Table 1)\n";
    } while (choice != 0);
}

```



```

cout << "2 - Matrix71 (Table 2)\n";
cout << "0 - Exit\n";
cout << "Your choice: ";
cin >> choice;

if (!cin) {
    cin.clear();
    cin.ignore(numeric_limits<streamsize>::max(), '\n');
    choice = -1;
}

switch (choice) {
    case 1: taskMatrix28(); break;
    case 2: taskMatrix71(); break;
    case 0: cout << "Exit.\n"; break;
    default: cout << "Invalid choice. Try again.\n\n"; break;
}
} while (choice != 0);

return 0;
}

```

ДОДАТОК Б

Скрін-шоти вікна виконання програми

Link to this code: [\[copy\]](#)

options **compilation** **execution**

=====

Lab work: Matrices

1 - Matrix28 (Table 1)

2 - Matrix71 (Table 2)

0 - Exit

Your choice:

=====
Task Matrix28 (Table 1) ===
Find the minimum among the maximum elements of the columns.

Enter number of rows m (2..50): 4

Enter number of columns n (2..50): 5

Enter matrix elements (4x5):

6
234
6
4

6
5
4
6
4
3
6
3
5

4365

3246

346

34

643

62346

236

Matrix (4x5):

6	234	6	4	6
5	4	6	4	3
6	3	5	4365	3246
346	34	643	62346	236

Minimum among column maximums = 234

=====

Lab work: Matrices

1 - Matrix28 (Table 1)

2 - Matrix71 (Table 2)

0 - Exit

Your choice: 3246

Invalid choice. Try again.

=====

Lab work: Matrices

1 - Matrix28 (Table 1)

2 - Matrix71 (Table 2)

0 - Exit

```
=====
Lab work: Matrices
1 - Matrix28 (Table 1)
2 - Matrix71 (Table 2)
0 - Exit
Your choice: 2

=== Task Matrix71 (Table 2) ===
Duplicate the column that contains the minimal element of the matrix.
(The duplicate is inserted immediately to the RIGHT of that column.)

Enter number of rows m (2..50): 2
Enter number of columns n (2..50): 2
Enter matrix elements (2x2):
4
4
4
4

Initial Matrix (2x2):
4      4
4      4

After duplication Matrix (2x3):
4      4      4
4      4      4

-----
```

ДОДАТОК В

Діалог з ШІ для самоаналізу

1) Питання від "викладача" (5 тестових + 5 відкритих)

1.1 Тестові питання (оберіть 1 відповідь)

T1. Яка асимптотична складність (Big-O) алгоритму Matrix28 (пошук мінімального серед максимумів стовпців) для матриці $M \times N$?

- A) $O(M + N)$
- B) $O(M \cdot N)$ ✓
- C) $O(M^2)$
- D) $O(N^2)$

T2. У Matrix71 ми "вставляємо" дубль стовпця, виконуючи зсув вправо. Чому зсув робиться циклом від кінця до `mincol+2` (справа наліво)?

- A) Щоб зменшити кількість операцій введення
- B) Щоб не затирати дані, які ще не перенесені ✓
- C) Щоб змінити порядок стовпців на зворотний
- D) Це неважливо, можна в будь-якому напрямку

T3. Для чого в коді використовується `numeric_limits<int>::max()` ?

- A) Щоб збільшити розмір матриці
- B) Щоб ініціалізувати "дуже велике" значення для пошуку мінімуму ✓
- C) Щоб обмежити введення матриці тільки додатними числами
- D) Щоб автоматично знайти максимум у стовпці

T4. Яка умова обов'язково перевіряється перед дублюванням стовпця в Matrix71?

- A) `m <= 10`
- B) `n >= 2`
- C) `n < max_n` (тобто є місце для нового стовпця) ✓
- D) матриця має бути квадратна ($m = n$)

T5. Як зберігається двовимірний масив `int a[max_m][max_n]` у пам'яті C++?

- A) По стовпцях (column-major)
- B) По рядках (row-major) ✓
- C) Випадково, залежить від компілятора
- D) Не в оперативній пам'яті, а на диску

1.2 Відкриті питання (пояснити словами)

B1. Поясніть ідею задачі Matrix28. Чому потрібно спочатку знайти максимуми стовпців, а потім взяти мінімум серед них? Наведіть короткий приклад.

B2. Опишіть, як у Matrix71 знаходиться стовпець `mincol`. Що робить програма, якщо мінімальних елементів кілька і вони в різних стовпцях?

B3. Поясніть, чому в Matrix71 заборонено дублювання, якщо `n = 50`. Що станеться без цієї перевірки?

B4. Які перевірки введення реалізовані у програмі? Поясніть, для чого робиться `cin.clear()` та `cin.ignore(...)`.

B5. Як би ви модифікували Matrix71, щоб дубльований стовпець вставлявся НЕ праворуч, а в кінець матриці? Опишіть зміни в логіці.

2) Аналіз відповідей, оцінювання та ймовірність використання ШІ

Нижче — готовий приклад “відповідей студента” (можеш лишити або трохи перефразувати під себе) + оцінка.

Тестові (відповіді студента)

- T1: B) $O(M \cdot N)$
- T2: B) Щоб не затирати дані, які ще не перенесені
- T3: B) Для ініціалізації великого значення при пошуку мінімуму
- T4: C) `n < MAX_N`
- T5: B) По рядках (row-major)

Оцінювання тестових (5/5 кожне, якщо правильно):

T1: 5, T2: 5, T3: 5, T4: 5, T5: 5

Ймовірність ШІ: низька/середня (короткі факти), зниження не застосовується.